

Скрипник Н. С.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА СУЧАСНОГО ВИКЛАДАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

У сучасному освітньому просторі викладання іноземних мов дедалі частіше орієнтується не лише на формування комунікативної компетентності, а й на розвиток міжкультурної свідомості студентів. Особливо це актуально у випадку німецької мови як другої іноземної, коли студенти вже мають досвід вивчення іншої мови (переважно англійської) і часто порівнюють мовні явища крізь призму попередніх знань.

Як засвідчує практика викладання, рівень обізнаності студентів про німецькомовні країни є **вкрай нерівномірним**. Частина молоді має особистий досвід перебування у Німеччині, Австрії чи Швейцарії, зокрема через вимушену міграцію унаслідок війни, та часто екстраполює власний досвід, як позитивний так і негативний, на німецьку мову загалом та усі німецькомовні території. Інші ж демонструють поверхневе або викривлене уявлення про німецькомовний світ – іноді плутаючи Австрію з Австралією чи сприймаючи німецьку культуру крізь стереотипи минулих епох. Така ситуація свідчить про **необхідність цілеспрямованого лінгвокультурологічного компонента** у навчальному процесі, що забезпечить глибше розуміння взаємозв'язку мови і культури. Саме включення культурного контексту у вивчення лексики, граматики, фразеології та комунікативних моделей є важливим засобом формування повноцінної міжкультурної компетентності майбутніх фахівців.

У контексті викладання німецької мови з початкового рівня у закладах вищої освіти цей підхід має особливе значення. Студенти, які раніше не мали досвіду системного вивчення німецької, часто формують уявлення про країну через окремі фрагменти інформації – популярну культуру, соціальні мережі або чутки. Унаслідок цього виникають стереотипи: наприклад, «німці надто серйозні», «у Німеччині всі п'ють багато пива», «німецька мова надто складна й

жорстка». Такі уявлення впливають на мотивацію до навчання, сприйняття матеріалу та готовність до міжкультурного діалогу.

Застосування лінгвокультурологічного підходу дозволяє подолати ці перекоси за умови системного застосування. Як підкреслює Н. Ф. Бориско, «вивчення мови через культурний контекст сприяє формуванню позитивної мотивації, оскільки студент починає сприймати іноземну мову не як механічну систему правил, а як живий прояв культури» [1, с. 57].

Методично це може реалізовуватися через:

- тексти культурного змісту (свята, традиції, історичні події, сучасні соціокультурні явища);
- зіставний аналіз української та німецької культур (цінності, етикет, поведінкові моделі);
- використання автентичних матеріалів (відео, пісні, реклами, фрагменти ЗМІ);
- проектну діяльність, що передбачає дослідження конкретних аспектів німецькомовного світу (освіта, кухня, молодіжна культура тощо).

Як зазначає Л. С. Панфілова, «лінгвокультурологічна компетентність формується через постійне занурення у соціокультурне середовище мови, навіть у межах аудиторії» [2, с. 32].

Розвиток цієї компетентності також відповідає вимогам сучасної вищої освіти України, яка орієнтується на формування глобально свідомої особистості, здатної до міжкультурної комунікації.

Отже, лінгвокультурологічний підхід є необхідною складовою викладання німецької мови як другої іноземної у вищій школі. Він забезпечує формування не лише мовних, а й культурних компетентностей, що дає студентам змогу адекватно сприймати, розуміти та інтерпретувати мовні явища у їхньому культурному контексті.

З огляду на нерівномірний рівень знань студентів про німецькомовні країни та наявність стереотипів, системне впровадження лінгвокультурологічного компоненту у навчальний процес є обов'язковою умовою сучасної іншомовної освіти. Це сприятиме не лише підвищенню мотивації до вивчення мови, але й формуванню відкритої, толерантної, міжкультурно компетентної особистості.

Література

1. Бориско Н. Ф. Методика викладання іноземних мов у вищій школі. К. : Ленвіт, 2010. 384 с.

2. Панфілова Л. С. Формування міжкультурної компетентності студентів у процесі вивчення іноземних мов. Харків : Основа, 2016. 210 с.